

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/28/99

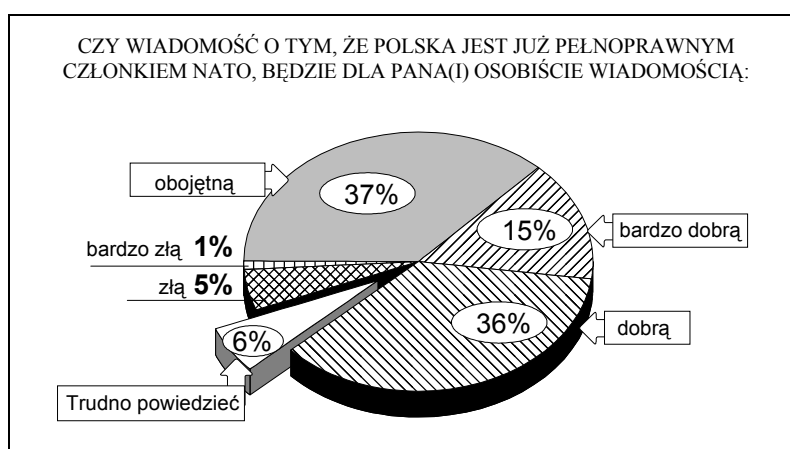
W PRZEDDZIEŃ PRZYSTĄPIENIA DO NATO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Informację o tym, że Polska stała się oficjalnie pełnoprawnym członkiem Paktu Północnoatlantyckiego, co drugi badany potraktuje jako **osobiście** dobrą wiadomość, a tylko dla 6% będzie ona zła.

- ◆ Przyjęciem Polski do NATO będą najbardziej usatysfakcjonowani respondenci z wyższym wykształceniem (70%), uczniowie i studenci (69%), a także robotnicy wykwalifikowani (66%) i osoby pracujące na własny rachunek (64%).
- ◆ Do członkostwa Polski w NATO najbardziej niechętnie odnoszą się rolnicy, wśród których więcej niż co czwarty (29%) określa to jako wiadomość złą, a tylko 15% - jako dobrą. Można przypuszczać, że w ten sposób grupa ta wyraża generalnie swój negatywny stosunek do procesów integracyjnych z Zachodem.

Już tylko tygodnie dzielą nas od chwili, gdy Polska stanie się oficjalnie pełnoprawnym członkiem Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego. Przystąpienie do tego sojuszu cieszy się poparciem nie tylko wszystkich liczących się sił politycznych w Polsce, ale także zdecydowanej większości Polaków. Gdy sprawa ta nie była jeszcze ostatecznie przesądzona, niemal trzy czwarte badanych (73%) uważało dążenie do członkostwa w NATO za najkorzystniejszą politykę z punktu widzenia bezpieczeństwa kraju, a ponad trzy czwarte (80%) deklaroowało, że w razie przeprowadzenia referendum w tej sprawie opowie się za wstąpieniem Polski do NATO¹.

Z jakimi więc uczuciami przyjęty będzie moment, gdy na maszcie przed Kwaterą Główną NATO zawisnie wśród innych flaga Polski? Zapytaliśmy o to w naszym lutowym sondażu².

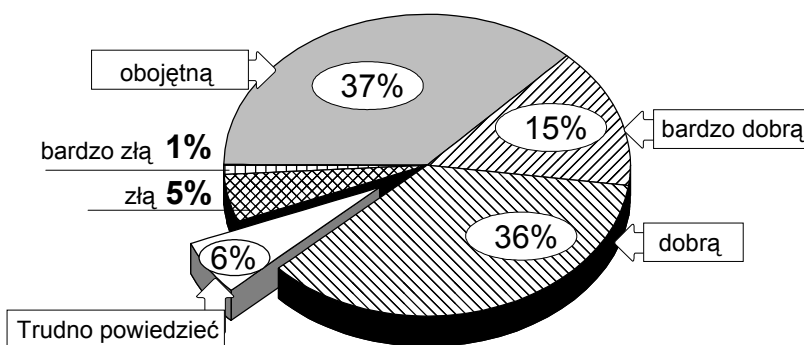
TO BĘDZIE DOBRA WIADOMOŚĆ

Okazało się, że ponad połowa badanych ma do sprawy wstąpienia Polski do NATO stosunek osobisty, przy czym tylko mniej więcej co szesnasty deklaruje odczucia negatywne, a co drugi - pozytywne. Ponad jedna trzecia ogółu ankietowanych ma do tej kwestii - z osobistego punktu widzenia - stosunek obojętny.

¹ Por. komunikat CBOS „Polacy wobec NATO”, lipiec ‘97.

² Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (105) przeprowadzono w dniach 4 - 9 lutego ‘99 na liczącej 1111 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

RYS. 1. CZY WIADOMOŚĆ O TYM, ŻE POLSKA JEST JUŻ PEŁNOPRAWNYM CZŁONKIEM NATO, BĘDZIE DLA PANA(I) OSOBIŚCIE WIADOMOŚCIĄ:

Mimo ogólnie pozytywnego stosunku wobec wstąpienia Polski do NATO, można zauważyć jednak pewne różnice w stopniu akceptacji tego faktu. Najbardziej pozytywne nastawienie deklarują osoby z wyższym wykształceniem (70%), uczniowie i studenci (69%) oraz robotnicy wykwalifikowani (66%) i badani pracujący na własny rachunek (64%)³. Występują też pewne różnice demograficzne - najbardziej pronatowscy są ludzie młodzi (60%) oraz mieszkańcy wielkich miast (63%). Natomiast najbardziej negatywnym lub obojętnym stosunkiem wyróżniają się rolnicy - dla ponad jednej czwartej z nich będzie to wiadomość zła, więcej niż co drugi zaś przyjmie ją obojętnie. Wśród ogółu mieszkańców wsi stosunek do wejścia Polski do NATO jest lepszy niż wśród rolników, ale gorszy niż wśród mieszkańców miast - obojętność równoważy się w tej grupie ze stosunkiem pozytywnym, a co dziesiąty mieszkaniec wsi sądzi, iż będzie to zła wiadomość.

W tym przypadku jest to najprawdopodobniej swoiste uogólnienie negatywnej postawy wobec Unii Europejskiej na jakąkolwiek integrację z Zachodem. Rolnicy są bowiem równocześnie jedyną grupą społeczną, w której przeciwnicy integracji z UE przeważają nad zwolennikami⁴. Można przypuszczać, że negatywna postawa wobec gospodarczej integracji z Zachodem przerodziła się u części z nich w obojętną, a nawet negatywną postawę także wobec integracji polityczno-militarnej. Innymi słowy - „eurosceptycyzm” zrodził „natosceptycyzm”.

³ Zob. tabele aneksowe.

⁴ Por. komunikat CBOS „Na drodze do Unii Europejskiej”, styczeń ‘99.

Emocjonalny stosunek do członkostwa Polski w NATO jest także w pewnym, choć niewielkim, stopniu uzależniony od poglądów politycznych. Ponad dwie trzecie badanych o orientacji prawicowej stwierdza, że wiadomość o ostatecznym przyjęciu Polski do sojuszu będzie dla nich osobiście wiadomością dobrą, a tylko jedna czwarta deklaruje obojętność wobec tego faktu. Badani określający swoje poglądy jako lewicowe bądź centrowe są nieco bardziej wstrzemięźliwi - ponad jedna trzecia z nich wyraża obojętność, a co drugi - stosunek pozytywny. Należy jednak podkreślić, że w deklarowaniu stosunku niechętnego nie ma w zasadzie różnic między tymi grupami. Natomiast osoby nie potrafiące określić swoich poglądów politycznych najczęściej wyrażają obojętność wobec tej sprawy.

Zróznicowania te w pewnym stopniu przenoszą się także na elektoraty partyjne. Oto jaki stosunek do wstąpienia Polski do NATO deklarują zwolennicy poszczególnych partii i ugrupowań politycznych:

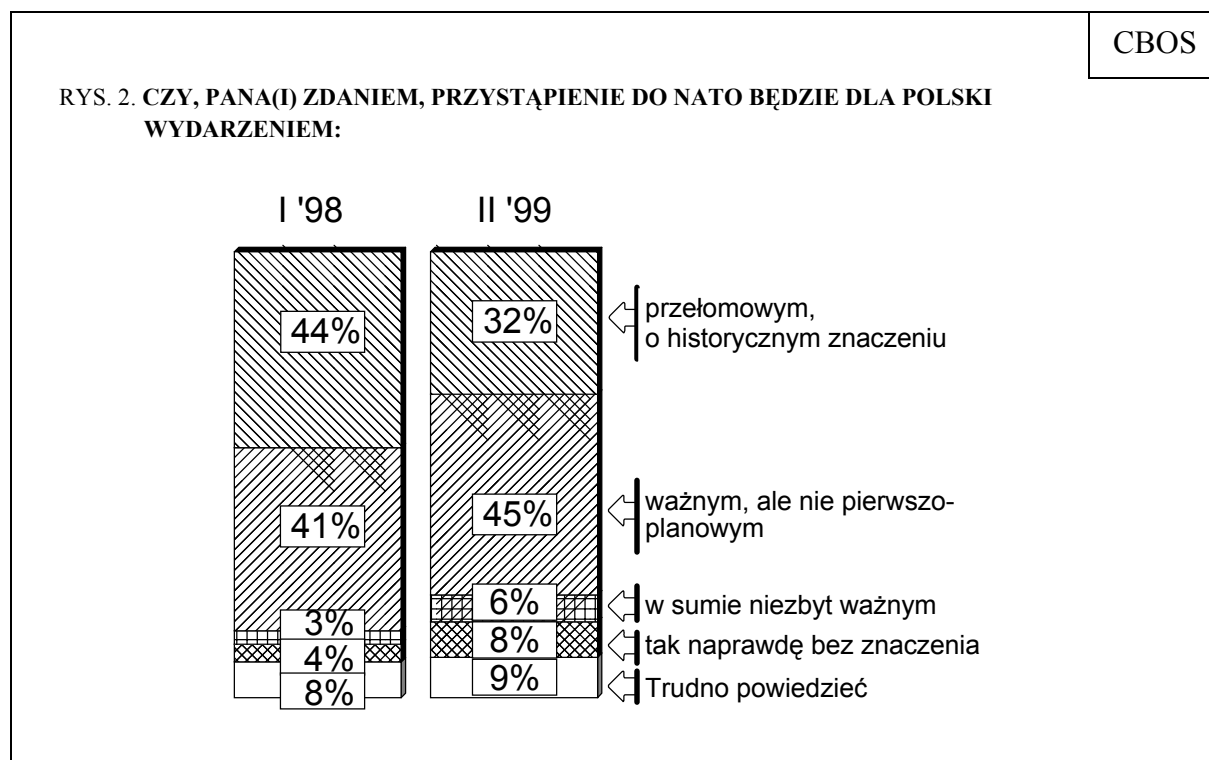
Tabela 1

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Wiadomość o tym, że Polska jest już pełnoprawnym członkiem NATO, będzie dla Pana(i) osobiście wiadomością:			
	dobłą	obojętną	złą	Trudno powiedzieć
	w procentach			
AWS	75	20	3	2
PSL	33	41	14	12
SLD	49	40	7	4
UP	59	36	3	2
UW	78	19	3	0
Niezdecydowani	39	41	6	14
Nie zamierzający głosować	41	44	6	9

Wstąpienie Polski do Paktu Północnoatlantyckiego szczególnie dobrze przyjmowane jest przez zwolenników partii tworzących koalicję rządową. W elektoracie SLD również przeważa nastawienie pozytywne, choć niewiele mniej zwolenników tego ugrupowania deklaruje obojętność. W grupie potencjalnych wyborców PSL dominuje stosunek obojętny, jednak równocześnie w elektoracie tym stosunkowo dużo osób deklaruje niechęć do tego faktu. Wśród badanych nie identyfikujących się z żadnym ugrupowaniem politycznym postawy są podzielone pomiędzy odczucia pozytywne i obojętność.

OCENA ZNACZENIA PRZYJĘCIA POLSKI DO NATO

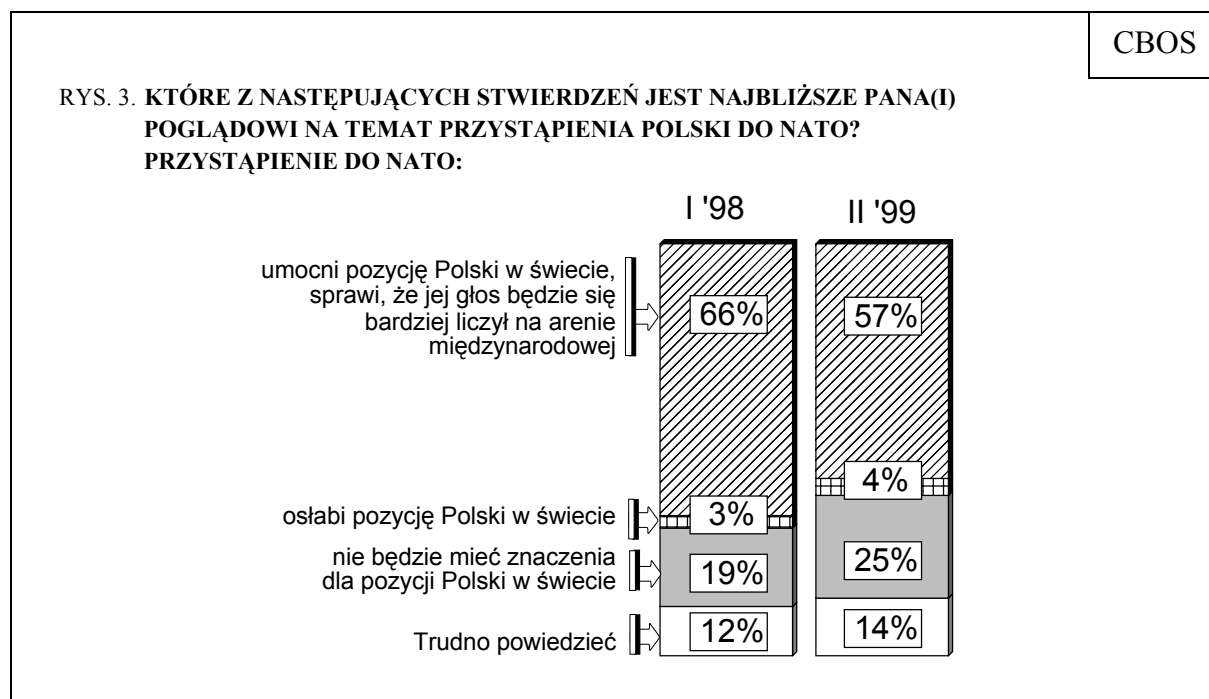
Rok temu badani oceniając znaczenie przystąpienia naszego kraju do NATO dzielili się na dwie niemal równoliczne grupy. Pierwsza z nich to osoby sądzące, iż będzie to wydarzenie przełomowe w sensie historycznym, druga zaś - ci, którzy uważali je za wydarzenie ważne, ale nie pierwszoplanowe. Obecnie dość wyraźną przewagę zyskała druga opcja. Jednocześnie podwoiła się liczba tych, którzy nie przywiązują do tego wydarzenia większej wagi.

Generalnie można więc powiedzieć, że obecnie, niemal dosłownie w przededniu wejścia Polski do NATO, wydarzenie to nieco spowszedniało Polakom, którzy przypisują mu mniejsze znaczenie niż przed rokiem. Prawie dla połowy badanych jest ono ważne, choć nie pierwszoplanowe. Zmalała natomiast liczba tych, którzy uważają to za wydarzenie o przełomowym znaczeniu.

Opinie o wadze przystąpienia do sojuszu, podobnie jak przed rokiem, są w bardzo niewielkim stopniu zróżnicowane zarówno przez cechy demograficzne ankietowanych, jak i wyznaczniki ich położenia społecznego czy też poglądy polityczne. Pewnym novum jest dająca się zauważyć obecnie wśród rolników wyraźna tendencja do nadawania temu wydarzeniu mniejszej rangi niż w innych grupach. Tylko 15% wśród nich uważa to za wydarzenie przełomowe, a z drugiej strony 13% odpowiedziało, iż jest ono „tak naprawdę bez znaczenia”.

Także z punktu widzenia pozycji Polski w świecie badani przypisują obecnie wejściu do NATO nieco mniejszą wagę niż przed rokiem.

WSTĄPIENIE DO NATO A BEZPIECZEŃSTWO I NIEPODLEGŁOŚĆ KRAJU

W ciągu minionego roku nasilił się w pewnym, choć niewielkim, stopniu krytycyzm wobec znaczenia wejścia Polski do NATO dla spokoju i stabilizacji w Europie i bezpieczeństwa kraju.

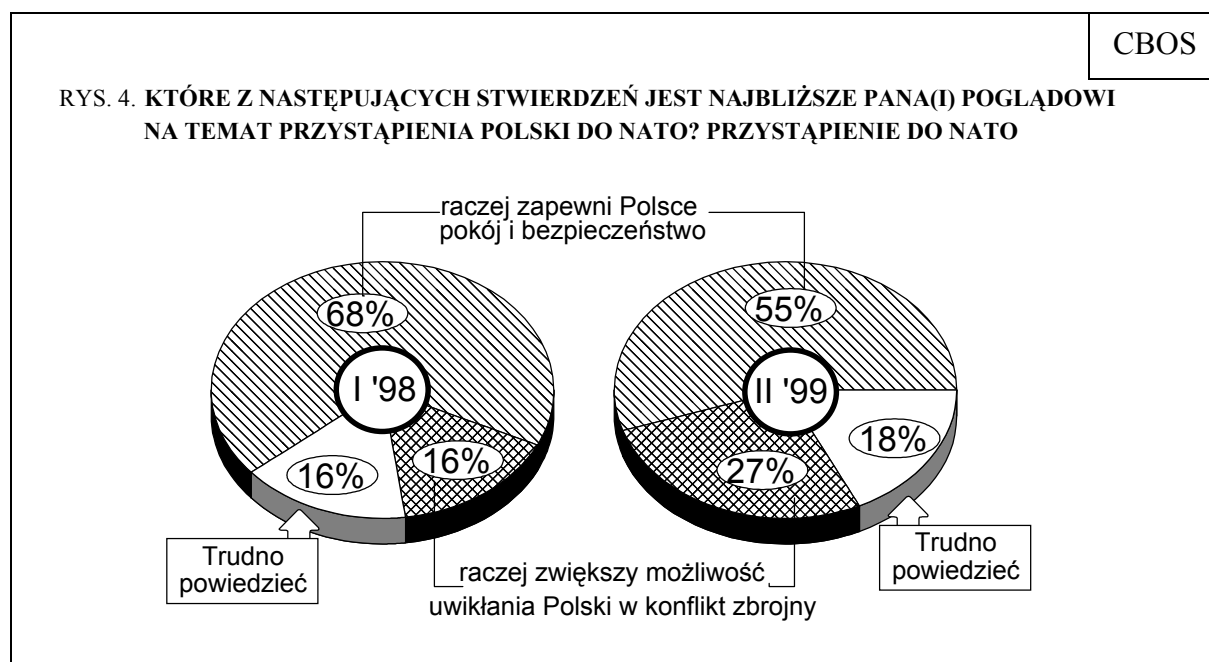
Tabela 2

Które z następujących stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) poglądowi na temat przystąpienia Polski do NATO?	Wskazania według terminów badania				
	I '94	I '96	I '97*	I '98	II '99
	w procentach				
Przystąpienie Polski do NATO raczej przyczyni się do zwiększenia spokoju i stabilizacji w Europie	59	66	68	65	57
Przystąpienie Polski do NATO raczej przyczyni się do zwiększenia napięcia i niepewności w Europie	16	14	17	16	21
Trudno powiedzieć	25	20	15	19	22

* Do czerwca '97 pytanie brzmiało: *Czy, Pana(i) zdaniem, przyjęcie Polski do NATO przyczyni się do:*
 1) *zwiększenia spokoju i stabilizacji w Europie czy też* 2) *zwiększenia napięcia i niepewności w Europie?*

Od kilku lat wśród badanych zdecydowanie przeważa przekonanie, że członkostwo Polski w Pakcie będzie czynnikiem stabilizującym sytuację w Europie. Jednak w ciągu minionego roku przekonanie to nieco osłabło.

Ponad połowa społeczeństwa - znacznie mniej niż przed rokiem - postrzega członkostwo w NATO jako gwarancję pokoju i bezpieczeństwa kraju. Jednak równocześnie nastąpił wyraźny wzrost liczby osób przekonanych, że krok ten zwiększy możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny. Można przypuszczać, że jest to spowodowane dość prawdopodobną interwencją sił NATO w Kosowie.

Pojawiają się opinie, że członkostwo w Pakcie Północnoatlantyckim będzie nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu. Przed rokiem osoby podzielające tę opinię były w mniejszości. Obecnie zdania na ten temat są podzielone.

Tabela 3

Które z poniższych stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) pogładowi na temat przystąpienia Polski do NATO?	Wskazania według terminów badań		
	I '98	VI '98	II '99
	w procentach		
Przystąpienie do NATO raczej będzie gwarancją niepodległości Polski	56	49	41
Przystąpienie do NATO raczej będzie nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	30	36	42
Trudno powiedzieć	14	15	16

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że postrzeganie udziału Polski w Pakcie Północnoatlantyckim jako formy podporządkowania obcemu mocarstwu, jak również obawa, iż zwiększy to możliwość uwikłania Polski w konflikt zbrojny, nie wiąże się automatycznie z negatywnym stosunkiem do wstąpienia Polski do sojuszu. Pokażna bowiem część badanych zgadzających się z tymi poglądami jednocześnie wyraża osobiste zadowolenie z przystąpienia Polski do NATO.

Tabela 4

Przystąpienie do NATO będzie raczej:	Wiadomość o tym, że Polska jest już pełnoprawnym członkiem NATO, będzie dla Pana(i) osobiście wiadomością:			
	dobłą	oobętną	złą	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– gwarancją niepodległości Polski	79	19	-	2
– nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	32	51	12	5
Trudno powiedzieć	31	46	1	22
– zapewni Polsce pokój i bezpieczeństwo	71	25	2	2
– zwiększy możliwość uwikłania w konflikt zbrojny	28	54	13	5
Trudno powiedzieć	26	48	4	22

Przekonanie, że udział Polski w NATO jest raczej gwarancją niepodległości niż formą podporządkowania obcemu mocarstwu, podzielają przede wszystkim ankietowani z wyższym lub - nieco rzadziej - średnim wykształceniem oraz deklarujący prawicowe poglądy polityczne. Przeważa ono zdecydowanie wśród zwolenników Unii Wolności, a także - choć w mniejszym stopniu - wśród sympatyków AWS i Unii Pracy. Popieraniu poglądu przeciwnego sprzyjają poglądy lewicowe, przeważa on także wśród zwolenników PSL i SLD, oraz, choć nieznacznie, wśród nie zamierzających brać udziału w wyborach.

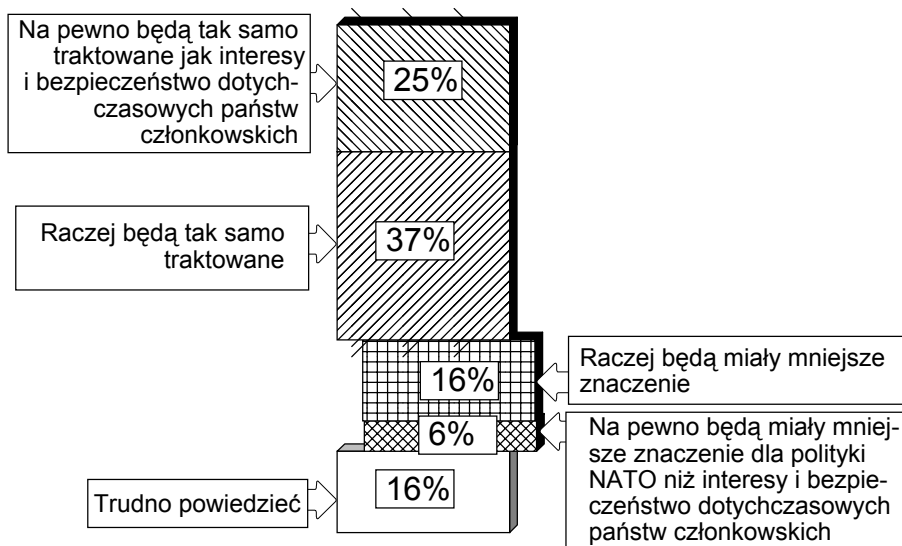
Tabela 5

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Przystąpienie Polski do NATO będzie raczej:		
	gwarancją niepodległości Polski	nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS	55	31	14
PSL	21	56	23
SLD	31	54	15
UP	54	43	3
UW	80	12	8
Niezdecydowani	38	33	29
Nie zamierzający głosować	38	44	18

Pojawiały się wątpliwości, czy po przyjęciu do Paktu Północnoatlantyckiego Polska będzie równoprawnym członkiem tego sojuszu, czy też stanie się, jak to określano, członkiem „drugiej kategorii”?

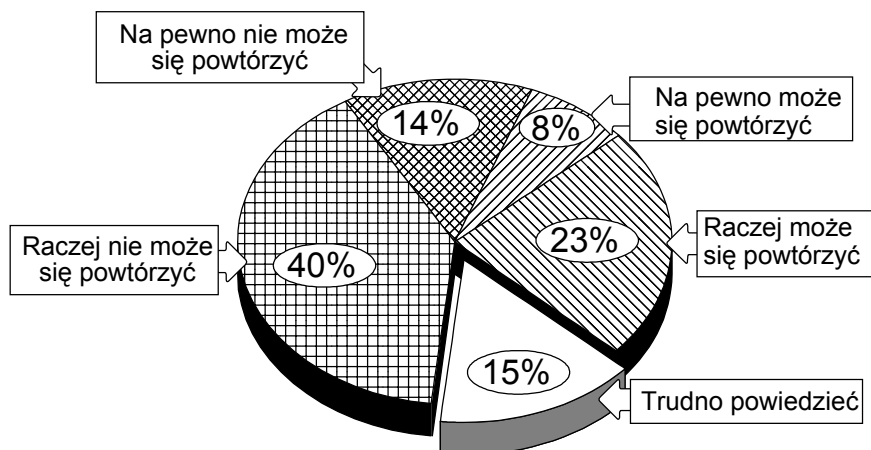
Większość badanych (62%) jest zdania, że będziemy traktowani tak samo jak dotychczasowe państwa członkowskie. Obawy, że możemy być w NATO członkiem „drugiej kategorii”, wyraża 22% ankietowanych. Są one mniej więcej równomiernie rozłożone w badanej populacji. Wyjątek stanowią robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy, wśród których takie obawy występują nieco częściej niż w innych grupach. Z drugiej strony szczególnie rzadko pojawiają się one wśród uczniów i studentów oraz osób pracujących na własny rachunek. Także prawicowe poglądy polityczne idą w parze z rzadszym występowaniem takich obaw.

RYS. 5. CZY SĄDZI PAN(I), ŻE PO WEJŚCIU DO NATO INTERESY I BEZPIECZEŃSTWO POLSKI BĘDĄ TAK SAMO TRAKTOWANE JAK INTERESY I BEZPIECZEŃSTWO DOTYCHCZASOWYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, CZY TEŻ BĘDĄ MIAŁY DLA POLITYKI SOJUSZU MNIJSZE ZNACZENIE?

W związku z oparciem bezpieczeństwa Polski na sojuszu militarnym z Zachodem przytaczany bywa argument historyczny, dotyczący okresu II wojny światowej, gdy Zachód zawiódł oczekiwania Polski. Zadaliśmy więc także pytanie o stosunek do takiej analogii historycznej.

RYS. 6. WYRAŻANE SĄ OPINIE, ŻE CHOCIAŻ PRZED II WOJNĄ ŚWIATOWĄ POLSKA TEŻ BYŁA ZWIĄZANA SOJUSZAMI WOJSKOWYMI Z NIEKTÓRYMI PAŃSTWAMI ZACHODU, WE WRZEŚNIU 1939 ROKU WALCZYLIŚMY PRAKTYCZNIE W OSAMOTNIENIU. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE TAKA SYTUACJA MOŻE SIĘ POWTÓRZYĆ, GDY POLSKA BĘDZIE CZŁONKIEM NATO, CZY TEŻ NIE?

Nieufność wobec Zachodu wyraża niespełna jedna trzecia badanych. Częściej niż w innych grupach obserwujemy ją tam, gdzie stosunek do NATO jest bardziej wstrzemięźliwy - wśród rolników i robotników niewykwalifikowanych oraz osób o lewicowych poglądach politycznych.

W elektoratach partii i ugrupowań politycznych tylko w grupie potencjalnych wyborców PSL, podobnie jak wśród rolników, przeważa stanowisko wyrażające nieufność wobec Zachodu także w sytuacji, gdy Polska będzie formalnie członkiem NATO. Wśród zwolenników pozostałych ugrupowań politycznych, podobnie jak wśród osób nie identyfikujących się z żadną partią, przeważa przeświadczenie, że przynależność do NATO uchroni Polskę przed sytuacją podobną do tej, jaka zaistniała we wrześniu '39.

Tabela 6

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy sytuacja taka jak w roku 1939 może się powtórzyć?		
	Może	Nie może	Trudno powiedzieć
	w procentach		
AWS	25	59	16
PSL	43	36	21
SLD	39	51	10
UP	19	63	18
UW	11	83	6
Niezdecydowani	34	45	21
Nie zamierzający głosować	33	50	17

Zdecydowana większość badanych nie widzi potrzeby stacjonowania w naszym kraju wojsk innych państw członkowskich NATO. Interesujące jest, że znacznie częściej przeciwni stacjonowaniu wojsk NATO w Polsce są ci, którzy uważają, że mimo przynależności do NATO w razie konfliktu możemy pozostać osamotnieni.

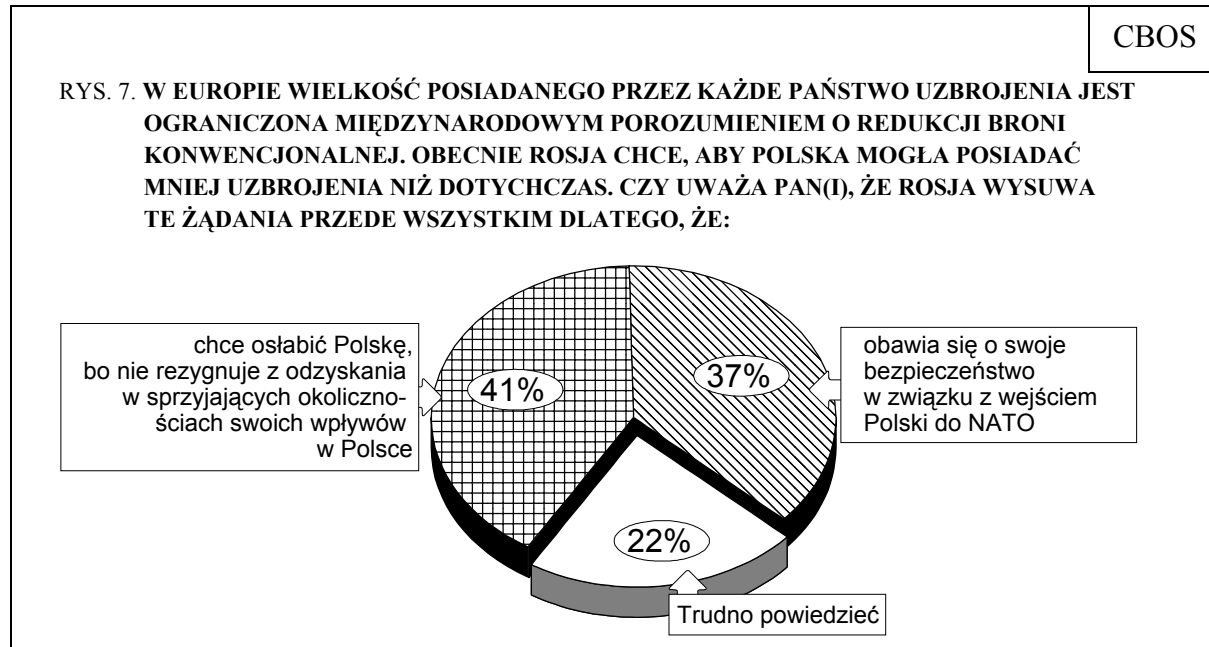
Tabela 7

Czy sytuacja taka jak w roku 1939 może się powtórzyć?	Czy w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw członkowskich NATO?		
	Powinny	Nie powinny	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Może	22	70	8
Nie może	42	50	8
Trudno powiedzieć	16	49	35
Ogółem	32	56	12

SPRAWA RENEGOCJACJI TRAKTATU O REDUKCJI ZBROJEŃ KONWENCJONALNYCH

W omawianym sondażu poruszyliśmy także kwestię stanowiska Rosji w sprawie renegocjacji traktatu o redukcji zbrojeń konwencjonalnych w Europie.

Wśród ogółu badanych nieznacznie przeważa pogląd, że za stanowiskiem Rosji w tej sprawie kryje się chęć odzyskania w przyszłości wpływów w Polsce. Jest to jednak przewaga niewielka, pozwalająca stwierdzić, że w zasadzie zdania na ten temat są podzielone. Jest tak również w większości uwzględnianych w naszych badaniach grup społecznych i kategorii demograficznych. Wyróżniają się tylko respondenci najmłodszy (do 24 roku życia), a szczególnie ucząca się młodzież, oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla, wśród których obserwujemy wyraźną przewagę poglądu, iż Rosja obawia się o własne bezpieczeństwo.

Jednocześnie obserwujemy systematyczne zmniejszanie się ogólnego poczucia zagrożenia ze strony Rosji.

Tabela 8

Czy w najbliższym czasie Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w naszej części Europy?	Wskazania według terminów badań						
	VI '93	VI '94	V '95	V '96	VI '97	VI '98	II '99
	w procentach						
Tak	39	53	72	69	63	59	53
Nie	39	26	14	13	19	20	23
Trudno powiedzieć	22	21	14	18	17	21	24

Opinie respondentów w tej kwestii wykazują bardzo niewielkie zróżnicowanie w zależności od kryteriów społeczno-demograficznych oraz poglądów politycznych.

★

★

★

W przededniu oficjalnego przyjęcia Polski do Paktu Północnoatlantyckiego obserwujemy nasilenie się krytycznych opinii o konsekwencjach tego aktu. W pewnym stopniu może to być skutkiem obecnej sytuacji, gdy waży się decyzja o zbrojnej interwencji NATO w Kosowie. Równocześnie jednak może na to wpływać postrzeżenie integracji polityczno-militarnej jako części ogólnego procesu integracji z Zachodem, w tej kwestii zaś od pewnego już czasu obserwujemy nasilenie się „eurosceptycyzmu”, być może spotęgowanego obecną sytuacją w rolnictwie. Stąd właśnie rolnicy są stosunkowo najbardziej krytyczni wobec NATO - ich „eurosceptycyzm” przerodził się w „natosceptycyzm”. Nie zmienia to faktu, że co drugi Polak wyraża osobiste zadowolenie z przystąpienia naszego kraju do NATO.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. W przyszłym miesiącu planowane jest oficjalne przyjęcie Polski do NATO.
Czy wiadomość o tym, że Polska jest już pełnoprawnym członkiem NATO,
będzie dla Pana(i) osobiście wiadomością:

(%)

	dobrą	obojętną	złą	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	37	6	6	1111
Płeć					
Mężczyźni	57	33	7	4	527
Kobiety	46	41	5	9	584
Wiek					
18-24 lat	60	30	5	5	158
25-34	52	41	3	4	196
35-44	52	41	4	3	241
45-54	54	35	6	4	202
55-64	50	38	6	6	130
65 lat i więcej	40	35	11	15	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	41	10	10	410
Miasto do 20 tys.	53	35	4	8	135
od 21 do 100 tys.	60	31	3	6	205
101-500 tys.	55	38	6	2	214
501 tys. i więcej mieszk.	63	35	0	2	146
Wykształcenie					
Podstawowe	34	43	10	12	322
Zasadnicze zawodowe	51	37	5	6	280
Średnie	60	34	3	3	402
Wyższe	70	28	2	1	107
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	38	1	1	81
Prac. umysł. niż. szczebla	55	39	5	1	121
Pracownicy fiz. - umysł.	56	39	2	3	70
Robotnicy wykwalifikowani	66	28	4	3	110
Robotnicy niewykwalifik.	30	46	11	13	36
Rolnicy	15	56	29	0	48
Pracujący na własny rach.	64	33	0	3	52
Bierni zawodowo					
Renciści	43	38	5	14	148
Emeryci	46	34	9	10	196
Uczniowie i studenci	69	25	4	1	84
Bezrobotni	47	46	2	5	104
Gospodynie domowe i inni	51	34	1	13	60
Pracuje w:					
sferze budżetowej	53	41	5	1	101
sekt. państw., publicznym	60	35	4	1	114
sp. właśc. prywat. i państwa	55	36	2	7	88
sekt. prywat. poza rolnictw.	65	28	4	3	203
prywatnym gosp. rolnym	22	52	22	5	63
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	35	46	11	8	174
276 - 399	45	41	7	6	157
400 - 549	54	35	5	6	275
550 - 799	59	34	4	6	160
Powyżej 799 zł	64	33	1	2	175
Ocena własnych war. mater.					
Dobre	66	31	2	2	234
Średnie	54	36	5	5	500
Złe	38	42	10	10	378
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	45	9	8	51
Raz w tygodniu	53	36	5	5	524
Kilka razy w miesiącu	44	41	7	8	208
Kilka razy w roku	58	33	4	5	214
W ogóle nie uczestniczy	48	36	8	8	112
Poglądy polityczne					
Lewica	51	37	8	4	270
Centrum	53	39	4	4	305
Prawica	69	23	5	3	296
Trudno powiedzieć	27	52	6	15	238

Tabela 2. Które z następujących stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) pogładowi na temat przystąpienia Polski do NATO? 1 - Przystąpienie do NATO będzie gwarancją niepodległości Polski; 2 - Przystąpienie do NATO będzie nową formą podporządkowania Polski obcemu mocarstwu

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	42	16	1108
Płeć				
Mężczyźni	48	42	10	524
Kobiety	36	42	22	584
Wiek				
18-24 lat	47	38	15	158
25-34	44	40	16	194
35-44	39	46	15	241
45-54	39	48	13	202
55-64	46	36	18	130
65 lat i więcej	36	40	24	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	45	23	410
Miasto do 20 tys.	48	38	15	135
od 21 do 100 tys.	43	43	14	205
101-500 tys.	45	43	12	211
501 tys. i więcej mieszk.	56	37	7	146
Wykształcenie				
Podstawowe	31	43	26	322
Zasadnicze zawodowe	38	51	11	280
Średnie	48	39	13	399
Wyższe	58	28	14	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	49	36	15	81
Prac. umysł. niż. szczebla	40	43	17	120
Pracownicy fiz.- umysł.	47	43	10	70
Robotnicy wykwalifikowani	50	43	6	110
Robotnicy niewykwalifik.	32	54	14	36
Rolnicy	13	73	13	48
Pracujący na własny rach.	53	36	12	52
Bierni zawodowo				
Renciści	37	37	25	148
Emeryci	40	40	19	196
Uczniowie i studenci	66	22	12	82
Bezrobotni	27	54	19	104
Gospodynie domowe i inni	36	43	21	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	39	48	13	101
sekt. państw., publicznym	49	39	12	114
sp. własc. pryw. i państwa	43	37	20	88
sekt. pryw. poza rolnict.	51	40	9	202
prywatnym gosp. rolnym	22	59	18	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	27	53	20	174
276 - 399	39	39	22	157
400 - 549	39	45	16	275
550 - 799	46	42	12	160
Powyżej 799 zł	58	33	9	174
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	55	33	12	233
Średnie	42	40	18	498
Złe	32	51	17	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	38	23	51
Raz w tygodniu	43	41	17	523
Kilka razy w miesiącu	36	44	20	206
Kilka razy w roku	45	41	14	214
W ogóle nie uczestniczy	39	51	11	112
Poglądy polityczne				
Lewica	38	51	11	269
Centrum	41	43	16	305
Prawica	58	32	10	294
Trudno powiedzieć	24	44	32	238

Tabela 3. Czy sądzi Pan(i), że po wejściu do NATO interesy i bezpieczeństwo Polski będą tak samo traktowane jak interesy i bezpieczeństwo dotychczasowych państw członkowskich czy też będą miały dla polityki sojuszu mniejsze znaczenie? 1 - Będą tak samo traktowane jak interesy i bezpieczeństwo dotychczasowych państw członkowskich; 2 - Będą miały mniejsze znaczenie dla polityki NATO niż interesy i bezpieczeństwo dotychczasowych państw członkowskich

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	22	16	1111
Płeć				
Mężczyźni	70	20	10	527
Kobiety	55	24	21	584
Wiek				
18-24 lat	71	20	9	158
25-34	67	20	14	196
35-44	67	24	8	241
45-54	61	30	10	202
55-64	58	22	20	130
65 lat i więcej	47	15	38	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	23	24	410
Miasto do 20 tys.	66	20	14	135
od 21 do 100 tys.	66	25	9	205
101-500 tys.	71	20	10	214
501 tys. i więcej mieszk.	68	20	12	146
Wykształcenie				
Podstawowe	47	23	30	322
Zasadnicze zawodowe	66	22	12	280
Średnie	69	21	10	402
Wyższe	71	24	5	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	23	8	81
Prac. umysł. niż. szczebla	70	23	7	121
Pracownicy fiz.- umysł.	82	15	4	70
Robotnicy wykwalifikowani	69	27	4	110
Robotnicy niewykwalifik.	40	32	29	36
Rolnicy	41	33	27	48
Pracujący na własny rach.	81	13	6	52
Bierni zawodowo				
Renciści	43	29	27	148
Emeryci	53	18	30	196
Uczniowie i studenci	81	15	3	84
Bezrobotni	66	17	16	104
Gospodynie domowe i inni	59	26	16	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	70	21	9	101
sekt. państw., publicznym	65	27	8	114
sp. właśc. pryw. i państwa	74	20	6	88
sekt. pryw. poza rolnict.	74	18	8	203
prywatnym gosp. rolnym	41	29	30	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	25	22	174
276 - 399	58	26	16	157
400 - 549	64	22	14	275
550 - 799	68	22	10	160
Powyżej 799 zł	74	15	10	175
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	71	19	11	234
Średnie	65	19	15	500
Złe	53	28	20	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	42	13	51
Raz w tygodniu	62	21	17	524
Kilka razy w miesiącu	60	22	18	208
Kilka razy w roku	69	19	12	214
W ogóle nie uczestniczy	62	23	15	112
Poglądy polityczne				
Lewica	64	26	10	270
Centrum	64	25	12	305
Prawica	73	16	10	296
Trudno powiedzieć	45	21	34	238

Tabela 4. Wyrażane są opinie, że chociaż przed II wojną światową Polska też była związana sojuszami wojskowymi z niektórymi państwami Zachodu, we wrześniu 1939 roku walczyliśmy praktycznie w osamotnieniu. Czy uważa Pan(i), że taka sytuacja może się powtórzyć, gdy Polska będzie członkiem NATO, czy też nie? 1 - Może się powtórzyć; 2 - Nie może się powtórzyć

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	54	15	1111
Płeć				
Mężczyźni	29	61	10	527
Kobiety	34	47	19	584
Wiek				
18-24 lat	21	61	18	158
25-34	28	56	16	196
35-44	37	55	8	241
45-54	37	53	10	202
55-64	28	61	12	130
65 lat i więcej	34	39	27	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	44	22	410
Miasto do 20 tys.	31	56	13	135
od 21 do 100 tys.	30	58	12	205
101-500 tys.	29	58	13	214
501 tys. i więcej mieszk.	30	65	5	146
Wykształcenie				
Podstawowe	34	44	22	322
Zasadnicze zawodowe	35	51	14	280
Średnie	28	60	12	402
Wyższe	27	66	7	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	68	4	81
Prac.umysł.niż.szczebła	29	59	11	121
Pracownicy fiz.- umysł.	30	64	6	70
Robotnicy wykwalifikowani	30	62	7	110
Robotnicy niewykwalifik.	52	30	19	36
Rolnicy	50	35	16	48
Pracujący na własny rach.	27	61	12	52
Bierni zawodowo				
Renciści	30	50	20	148
Emeryci	34	44	23	196
Uczniowie i studenci	18	67	15	84
Bezrobotni	33	50	17	104
Gospodynie domowe i inni	32	48	19	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	31	61	9	101
sekt. państw., publicznym	35	59	6	114
sp. własc. pryw. i państwa	21	71	8	88
sekt. pryw. poza rolnict.	28	61	11	203
prywatnym gosp. rolnym	47	34	19	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	41	45	14	174
276 - 399	31	55	14	157
400 - 549	29	56	15	275
550 - 799	29	60	11	160
Powyżej 799 zł	25	65	10	175
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	30	61	9	234
Średnie	29	56	16	500
Złe	36	46	17	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	49	19	51
Raz w tygodniu	30	55	15	524
Kilka razy w miesiącu	36	48	16	208
Kilka razy w roku	27	58	15	214
W ogóle nie uczestniczy	37	53	10	112
Poglądy polityczne				
Lewica	39	48	13	270
Centrum	34	59	8	305
Prawica	24	64	12	296
Trudno powiedzieć	30	41	29	238

Tabela 5. W Europie wielkość posiadanego przez każde państwo uzbrojenia jest ograniczona międzynarodowym porozumieniem o redukcji broni konwencjonalnej. Obecnie Rosja chce, aby Polska mogła posiadać mniej uzbrojenia niż dotychczas. Czy uważa Pan(i), że Rosja wysuwa te żądania przede wszystkim dlatego, że: 1 - obawia się o swoje bezpieczeństwo w związku z wejściem Polski do NATO; 2 - chce osłabić Polskę, bo nie rezygnuje z odzyskania w sprzyjających okolicznościach swoich wpływów w Polsce

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	41	22	1111
Płeć				
Mężczyźni	39	46	15	527
Kobiety	35	37	28	584
Wiek				
18-24 lat	49	33	18	158
25-34	35	46	18	196
35-44	39	43	18	241
45-54	40	40	20	202
55-64	32	47	21	130
65 lat i więcej	25	40	35	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	35	39	26	410
Miasto do 20 tys.	39	43	18	135
od 21 do 100 tys.	31	49	20	205
101-500 tys.	43	39	18	214
501 tys. i więcej mieszk.	41	41	18	146
Wykształcenie				
Podstawowe	30	40	30	322
Zasadnicze zawodowe	41	40	19	280
Średnie	40	42	17	402
Wyższe	35	47	18	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	34	48	18	81
Prac. umysł. niż. szczebla	47	34	19	121
Pracownicy fiz.- umysł.	41	49	9	70
Robotnicy wykwalifikowani	43	47	11	110
Robotnicy niewykwalifik.	47	31	23	36
Rolnicy	25	44	30	48
Pracujący na własny rach.	47	43	10	52
Bierni zawodowo				
Renciści	30	38	32	148
Emeryci	25	47	27	196
Uczniowie i studenci	50	33	17	84
Bezrobotni	41	37	22	104
Gospodynie domowe i inni	35	38	27	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	42	44	15	101
sekt. państw., publicznym	49	40	11	114
sp. wiaśc. pryw. i państwa	38	40	22	88
sekt. pryw. poza rolnict.	43	44	13	203
prywatnym gosp. rolnym	25	46	30	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	35	39	26	174
276 - 399	37	41	21	157
400 - 549	39	41	20	275
550 - 799	45	40	15	160
Powyżej 799 zł	39	45	16	175
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	43	41	17	234
Średnie	39	40	21	500
Złe	31	43	26	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	36	30	51
Raz w tygodniu	35	44	20	524
Kilka razy w miesiącu	35	39	26	208
Kilka razy w roku	43	38	19	214
W ogóle nie uczestniczy	39	40	20	112
Poglądy polityczne				
Lewica	43	40	17	270
Centrum	45	39	16	305
Prawica	32	49	18	296
Trudno powiedzieć	26	36	38	238

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w najbliższej przyszłości, np. w ciągu 5-10 lat, Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w naszej części Europy czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	23	24	1110
Płeć				
Mężczyźni	57	29	14	527
Kobiety	49	18	32	584
Wiek				
18-24 lat	55	14	31	158
25-34	59	21	20	195
35-44	56	26	18	241
45-54	52	28	20	202
55-64	52	29	19	130
65 lat i więcej	43	20	37	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	19	34	409
Miasto do 20 tys.	55	21	24	135
od 21 do 100 tys.	62	23	15	205
101-500 tys.	54	28	18	214
501 tys. i więcej mieszk.	51	33	16	146
Wykształcenie				
Podstawowe	46	17	38	322
Zasadnicze zawodowe	54	22	24	279
Średnie	57	26	17	402
Wyższe	56	36	8	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	58	30	12	81
Prac. umysł. niż. szczebla	59	29	12	121
Pracownicy fiz.- umysł.	54	34	12	70
Robotnicy wykwalifikowani	56	28	17	110
Robotnicy niewykwalifik.	55	18	27	36
Rolnicy	57	15	28	47
Pracujący na własny rach.	60	24	16	52
Bierni zawodowo				
Renciści	43	23	34	148
Emeryci	48	22	29	196
Uczniowie i studenci	60	18	22	84
Bezrobotni	55	14	31	104
Gospodynie domowe i inni	45	17	37	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	62	27	11	101
sekt. państw., publicznym	62	29	10	114
sp. właśc. pryw. i państwa	50	30	20	88
sekt. pryw. poza rolnict.	56	27	16	203
prywatnym gosp. rolnym	52	22	25	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	16	31	174
276 - 399	52	21	26	157
400 - 549	49	28	23	275
550 - 799	56	29	15	160
Powyżej 799 zł	62	26	12	175
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	54	28	18	234
Średnie	53	25	22	500
Złe	52	18	30	377
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	8	28	51
Raz w tygodniu	55	22	24	523
Kilka razy w miesiącu	49	22	29	208
Kilka razy w roku	51	28	21	214
W ogóle nie uczestniczy	51	31	17	112
Poglądy polityczne				
Lewica	53	29	19	270
Centrum	55	23	22	305
Prawica	56	29	15	296
Trudno powiedzieć	47	11	42	238